

[Landbrugsministeren.]

råder vil der fra det tidspunkt, da statskassen måtte overtage udgifternes afholdelse, ikke længere blive tale om fondsdannelse.

Med disse ord skal jeg, idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, anbefale det til det høje tings velvillige behandling.

Endelig har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om en rapsordning*.

Ved fremsættelsen i dette høje ting af forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. og forslag til lov om en kordnordning for høståret 1961-62 gav jeg udtryk for, at der som led i foranstaltningerne for at forbedre landbrugets økonomi ville blive søgt gennemført en rapsordning, der ligesom de tidligere ordninger hvilede på en frivillig aftale mellem parterne.

For raps af høst 1958, 1959 og 1960 gjaldt der frivillige ordninger, under hvilke margarineindustrien aftog hele rapshøsten til priser, der oversteg verdensmarkedspriserne. I 1958 kunne denne aftagning af rapshøsten sikres ved en ændring af bestemmelserne om røbeolie i margarine, og for høsten 1959 og 1960 blev afsætningen af rapshøsten sikret ved, at margarinefabrikkerne forpligtede sig til at aftage rapsfrø svarende til 10 pct. af deres fedtstofforbrug.

Ved de forhandlinger, som i sommerens løb har fundet sted mellem parterne om en nu frivillig rapsordning for høsten 1961 og 1962, blev der mellem landbrugets og frøhandelens organisationer og margarineindustriens fællesudvalg opnået enighed om en ordning for de kommende 2 år efter de samme principper, som havde været gældende for frivillige ordninger for høsten 1959 og 1960, men med en vis forhøjelse af priserne. Da ordningen ikke blev tiltrådt af den ene margarinefabrik, som står uden for margarineindustriens fællesudvalg, er det blevet nødvendigt at søge en rapsordning etableret ad lovgivningens vej, hvis man ikke vil skuffe avlerne, som efter forhandlingerne i forsommeren har en berettiget forventning om, at der gennemføres en sådan ordning.

Ved forslagetets udarbejdelse har der måttet tages hensyn til, at en forpligtelse for mar-

garinefabrikkerne til at aftage rapsfrø svarende til 10 pct. af deres fedtstofforbrug ikke sikrer rapsavlerne afsætning for hele høsten, idet rapsarealerne er steget ganske betydeligt i de senere år, nemlig fra 4 300 ha i 1958 til 13 800 ha i 1961. Hertil kommer, at den milde vinter 1960-61 og de gunstige vejrforhold i sommer har ført til en ret stor høst. Der har derfor — for at avlerne så vidt muligt kan blive stillet lige — måttet etableres en udligningsordning i form af en fond, der kommer alle rapsavlerne til gode.

Fra margarineindustriens side har man lagt megen vægt på at bibeholde det system, som var gældende under de frivillige ordninger, hvor der var fastsat en aftagningspligt for margarinefabrikkerne for rapsolie eller rapsfrø svarende til 10 pct. af deres fedtstofforbrug. De har derfor også været villige til at tage en noget større risiko end ved en direkte margarineafgift. Der er således efter lovforslaget foruden en afgift på 42 øre pr. kg af den til fabrikernes aftagningspligt svarende mængde rapsfrø sikret landbruget en mindstepris på 80 øre pr. kg for vinterraps og 70 øre pr. kg for sommerraps for de mængder, der falder under aftagningspligten. Kan der — som hidtil i indeværende sæson — opnås højere priser, står det forhandlerne frit at afhænde frøet til anden side, navnlig til eksport. Endvidere har margarineindustriens fællesudvalg erklæret sig indforstået med, at den prisforhøjelse for bordmargarine, som ordningen giver anledning til, ikke må overstige 10 øre pr. kg. Dette er noget mindre, end man måtte regne med under en frivillig ordning.

Af praktiske grunde har det i § 1 måttet foreskrives, at fabrikkerne skal opfylde deres aftagningspligt inden henholdsvis 1. december 1961 og 1. oktober 1962, skønt aftagningspligtens nøjagtige omfang først kan opgøres pr. 30. september i 1962 og 1963. Den endelige regulering sker på grundlag af en udligningsafgift, der efter § 4, stk. 2, skal udgøre forskellen mellem den foreskrevne pris og den laveste eksportpris i en nærmere angiven periode. Ved bestemmelsens gennemførelse kan naturligvis kun reelle handelspriser lægges til grund og ikke en tilfældig, meget lav pris.

Lovforslagets § 5 indeholder bestemmelser om opkrævning af en importafgift og

[Landbrugsministeren.]

om hel eller delvis refusion af afgiften ved udførsel af de afgiftsbelagte varer, ligesom der er åbnet mulighed for refusion af afgiften ved salg på det danske marked af varer, hvori margarine og andre afgiftsbelagte varer indgår, når det er af betydning i konkurrence med tilsvarende udenlandske varer. Den foreslåede bestemmelse svarer til bestemmelser i kornloven og sukkerloven.

Udbetalingen af rapsfonden til avlerne vil ske efter bestemmelser fastsat af landbrugsministeriet i medfør af § 7 i lovforslaget. Ved fastlæggelsen af den fremgangsmåde, der skal anvendes ved udbetalingen, vil der blive taget hensyn til både landbrugets og forhandlerens interesser.

I praksis kan det blive vanskeligt at fastsætte et beløb til fordeling pr. kg rapsfrø, som helt nøje svarer til det beløb, som er til rådighed til fordeling. Det er derfor i § 7 fastsat, at landbrugsministeren træffer bestemmelse om anvendelse af de eventuelle mindre beløb, som efter ordningens udløb måtte indestå i fonden, men en sådan bestemmelse vil jeg selvfølgelig træffe efter forudgående forhandling med landbrugets organisationer.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg herved anbefale det til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget

og

forslag til lov om ændring i lov om kommunale valg.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Dillevsen, Andreas Hansen, Lysholt Hansen, Ove Hansen, Lars M. Olsen, Henning Rasmussen, Edel Saunte, Helge Larsen, Harald Nielsen, Erik Eriksen, Henry Christensen, Jens Chr. Christensen, Poul Sørensen, Haunstrup Clemensen, Thestrup og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til handelsministeren af Henry Christensen, Vagn Bro, Damsgaard, Erik Eriksen, Anker Lau og Axel Kristensen. („Handelsministeren opfordres til over for folketinget at begrunde den af handelsministeriet truffene disposition, hvorefter det ved den kgl. ballets turné i USA opståede underskud på 1,2 mill. kr. dækkes ved anvisning på den i henhold til loven om Danmarks erhvervsfond oprettede fond.“).

Ordføreren for forepørgerne (Henry Christensen): Den forespørgsel, som venstre har anset det for fornødent at stille, er, som det fremgår af den, rettet til den nuværende højtærede handelsminister. Men jeg vil gerne straks sige, at vi naturligvis er helt på det rene med, at de dispositioner, som vi med vor forespørgsel tilsigter at få kastet et nærmere lys over, ligger før den nuværende højtærede handelsminister tiltrådte. Derfor ligger der i selve forespørgslen ikke nogen form for kritik fra vor side af den nuværende handelsminister personligt. Det ville i så fald være for smed at rette bager, og vi husker alle, hvorledes Wessel har fortalt om, at „den bager græd gudsjammerligt, da man ham førte væk“. Noget sådant tilsigter vi altså ikke over for den højtærede handelsminister, især ikke — det vil jeg gerne sige — hvis han vil være så klog at lade være med at identificere sig med og føre et personligt forsvar for de pågældende dispositioner, blot fordi han nu engang — og jeg forstår en hel del mod sin vilje — er blevet handelsminister.

Det, der for os er afgørende, er nemlig at standse op ved formen og villkårene for anvendelsen af offentlige midler. Det er nu engang en vigtig bestemmelse for et folkestyre, som er nedfældet i grundlovens § 46, stk. 2, hvorefter ingen udgift må afholdes uden hjemmel i den af folketinget vedtagne finanslov eller i en af folketinget vedtagne tillægsbevillingslov eller midlertidig bevillingslov. Uden en demokratisk regerings og folketingets vilje til at værne om denne bestemmelse ville vort folkestyre forfalde.

Det spørgsmål, vi derfor ønsker drøftet i dag, er spørgsmålet om, hvorvidt det